

berettiget fra Regeringens Side at forlange, at den ogsaa kontrollerer de Lærere, der ansættes ved de private Seminarier.

Nu hørte jeg, at den højtærede Minister mente, at han kunde acceptere Forslaget, som det forelaa, idet han gav det en Forklaring, som jeg ganske vist ikke kan forstaa. Jeg er aldeles overbevist om, at det ikke har været Udvalgets Flertals Mening, at dette Udtryk „Lærertallet“ skulde kunne forstås paa den Maade, som den højtærede Minister mente. Den højtærede Minister mente jo, at det gjorde ikke saa meget, om der stod „Lærertal.“; naar det kom til Stykket, og der virkelig var tilstrækkelig god Grund dertil, saa maatte Regeringen dog være bemyndiget til at gribe ind, altsaa saa de Lærere fjernet, som de mente ikke vare dygtige nok. Hvis dette nu kun skulde forstås fra den højtærede Ministers Side saaledes, at hvis det kom til hans Kundskab, at en eller anden Lærer havde villet forføre Eleverne til Uædelighed, eller at en eller anden Lærer var blevet sindsyg eller havde begaaet en eller anden Forbrydelse, at han saa, ligegyldig, hvad der staar i Loven, skulde kunne fordrive ham fjernet, er noget saa selvfølgeligt, at det behøver man ikke at tale om, men det var ikke, antager jeg, den højtærede Ministers Mening. Den højtærede Ministers Mening maatte være, at hvad enten der stod „Lærerpersonele“ eller „Lærertal“, gør det ikke stort til Sagen, i Virkeligheden fik han den Bemyndigelse, han ønskede. Jeg vil ikke her indlade mig i nogen Diskussion, om dette kan siges juridisk, men at det ikke har været Udvalgets Flertals Mening, tør jeg rolig sige. Udvalgsflertallets Mening har været, at Lærerpersonalet ikke skulde kontrolleres; og der skulde kun, naar Skolen blev undersøgt, kunne undersøges, om der var det nødvendige Antal Lærere, men der skulde ikke stilles en nærmere Kontrol, op eller anstilles Undersøgelser over, hvem der var Lærere, og hvad de dueede til.

Jeg skal slutte mine Bemærkninger med at sige, at hvis Flertalsforslaget, hvad det sandsynligste maatte nok er, bliver vedtaget, saaledes at vi altsaa forlade den nuværende Ordning og gaa over til den i Lovforslaget foreslaaede, at Eleverne tage deres Eksamen ved Seminarierne og eksamineres af deres Lærere med en Censurkommission som Kontrol, hvis man gaar dertil, vil jeg dog forbeholde mig til 3dje Behandling, først naturligtvis i Udvalget, at bringe det Spørgsmaal frem, om man dog ikke under visse kontrollerende Bestemmelser kunde give Tilbedelse til Seminarier, som ikke forlange

noget Tilskud af Staten, til at de kunne vedblive at bestaa uden at underkaste sig den Kontrol, der her fordres. Jeg antager, at det ikke vilde være umuligt i alt Fald formelt at komme til dette Resultat. Om det praktisk vil have nogen Betydning, ved jeg ikke, thi det kommer jo netop an paa, om der praktisk set er saa meget Liv og Kraft i de fri Seminarier, at de ville bevare deres Frihed, selv om de ingen Penge faa. — Hvad angaar det Forslag, som er stillet af et Flertal, hvortil jeg ikke hører, om at forhøje de 40,000 Kr. til fattige Elever til 60,000 Kr. kan jeg kun sige, at det forekommer mig, at de 40,000 dog i og for sig maa være nok. Det forekommer mig, at der ikke er nogen Grund til en stærk Brug af Pengene i dette Formaalets Tjeneste, paa en vis Maade at opamme, at oplaste Elever paa Seminarierne. Jeg har Betæneligheder — ikke finansielle, for i og for sig antager jeg, at Staten nok har Raad til at give 60,000 i Stedet for 40,000 Kr. — men jeg har i og for sig Betæneligheder ved gennem Anvendelse af store Pengemidler til fattige Elever paa Seminarierne at bringe flere ind paa den Vej, end der egentlig er Brug for, og der altsaa er tilstrækkelig Grund til. — Et andet Forslag, som jeg heller ikke har tiltraadt, har jeg for øvrigt betydelig mere Sympati for, det er Forslaget om at bevilge Seminarierne Penge til deres Øvelsesstoler. Derved forfører man ingen til at gaa Seminarievejen. Det er kun en Hjælp til vedkommende Seminarium, en Hjælp, som der vist tit og mange Gange haardt kan trænges til. Men naturligvis: det er et finansielt Spørgsmaal, saa det maa man se, om man kan blive enig med Regeringen om, eller i hvad Udstrækning man kan blive enig. Dermed skal jeg slutte, idet jeg i det hele og store finder, at Lovforslaget betegner et væsentligt Fremskridt, men paa den anden Side ganske vist mener, at man er gaaet noget videre paa et enkelt Punkt, end der er tilstrækkelig Anledning til, noget videre, end Bevarelsen af den Undervisningsfrihed, vi hidtil have haft, egentlig talt hjemler.

Ordføreren (H. Holm): Af Hensyn til den fremrykkede Tid skal jeg fatte mig i den størst mulige Korthed og kun svare paa de Bemærkninger, som det forekommer mig nødvendigt at svare paa for mig som Ordfører for Flertallet og for det Mindretal, der har stillet Forslaget under Nr. 21. Jeg skal over for det ærede Medlem for Bornholms 2den Valgkreds (N. J. Jensen) og over for det ærede Medlem for Aalborg Amts